

Op te bergen
in de band van
13 december 2000

*de leden van de commissie wordt
verzocht hun eventuele opmerkingen
binnen acht dagen na ontvangst aan
de secretaris van de commissie
mede te delen.*

Verslag

---

van de gecombineerde vergadering van de Statencommissies Milieu, Water en Groen en Ruimte, Infrastructuur en Mobiliteit

---

gehouden op 20 november 2000

INHOUD

Opening	2
Mededelingen	2
Rondvraag	2
Waterbeleid voor de 21e eeuw	2
Plan van aanpak regionaal mest- en ammoniakbeleid in Drenthe	10
Sluiting	13

STATENCOMMISSIES MILIEU, WATER EN GROEN EN RUIMTE, INFRASTRUCTUUR EN MOBILITEIT

Verslag van de gecombineerde vergadering van de Statencommissies Milieu, Water en Groen en Ruimte, Infrastructuur en Mobiliteit, gehouden op 20 november 2000 in het provinciehuis te Assen.

Aanwezig:

mevrouw M.Ch.A. Smilde (CDA, voorzitter)
H. Baas (GPV/RPF)
H.H. Dijkstra (GroenLinks)
mevrouw M. Duran (D66)
A. Faber (CDA)
A. Haak (PvdA)
Ch.C. de Haas (OPD)
H.R. Hornstra (PvdA)
H. Holman (CDA)
T. Hopman (Ouderenpartij)
mevrouw I.J. Huisman-Holmersma (PvdA)
K. Jonker (CDA)
mevrouw H. Kempe-Foekens (GPV/RPF)
W.H. Kuiper (GroenLinks)
J. Langenkamp (GroenLinks)
mevrouw J. Medema (OPD)
A.G.H. Peters (CDA)
B. Popken (OPD)
mevrouw G.M. Rimmelts-Mulder (VVD)
S.A. van der Schoot (Ouderenpartij)
J.P. Sluiter (D66)
K.H. Smidt (VVD)
mevrouw H.G. Stoel-Snater (PvdA)
A. Tuparia (PvdA)
mevrouw A. de Widt-Nieuwenhuizen (VVD)
H. Zomer (CDA)

Voorts aanwezig:

Joh. Dijks (VVD, gedeputeerde)
S.B. Swierstra (VVD, gedeputeerde)
mevrouw G. de Vries-Leggedoor (CDA, gedeputeerde)
W.R. Visser (secretaris)
C.J. Mulder

Met kennisgeving afwezig:

J. Kaspers (VVD)
A. Wendt (GPV/RPF)
mevrouw E.H. Mellink (PvdA)

1. Opening

De VOORZITTER opent de vergadering.

2. Mededelingen

De VOORZITTER doet mededeling van de berichten van verhindering en geeft vervolgens het woord aan de heer Van der Schoot die het heeft gevraagd.

De heer VAN DER SCHOOT heeft tijdens de algemene beschouwingen aan het adres van gedeputeerde Dijks opgemerkt dat het met betrekking tot het cultuurtoerisme ontbrak aan een kostentoedeling en dergelijke. Hij heeft zich hierin echter vergist en wil bij dezen deze fout corrigeren.

3. Rondvraag

Van de rondvraag wordt geen gebruikgemaakt.

4. Brieven van gedeputeerde staten van 18 oktober 2000, kenmerk 39/6.12/2000009683, en 6 november 2000, kenmerk 44/RW/A3/2000011101, inzake waterbeleid voor de 21e eeuw.

De heer HAAK stemt er van harte mee in dat de waterproblematiek hoog op de agenda staat. Er wordt terecht veel over gediscussieerd. Het zal geen verrassing zijn dat voor de PvdA-fractie de bestuurlijke structuur en het democratische gehalte van de huidige waterschapsbesturen centraal staan. In het advies van de Commissie waterbeheer 21e eeuw staan onder het kopje "analyse van knelpunten" een aantal behartigenswaardige opmerkingen. Zo wordt gesteld dat er onvoldoende aandacht is van burger en politiek voor de problemen in de watersystemen. Sturing en regie zijn te veel versnipperd, verkokerd en op de eigen sector gericht. Het besef van kosten en baten is te gering.

In het rapport-Toonen staan enkele opvattingen over de bestuurssamenstelling die breed leven. Een ervan is de gedachte van omvorming van waterschappen in een provinciale uitvoeringsorganisatie, bijvoorbeeld in de vorm van functionele decentralisatie en met een daarbij passende structuur. Spreker zegt zich goed te kunnen vinden in deze gedachte, al was het maar uit een oogpunt van democratische legitimatie. De

beleidsvelden kunnen dan immers onder democratische controle worden gebracht. Hoe oordeelt het college hierover? Op enig moment zal de discussie over de bestuurlijke samenstelling moeten worden opgepakt en wat spreker betreft gebeurt dat binnen afzienbare termijn.

Drenthe kent vier waterschappen, twee samen met Groningen en twee samen met Overijssel. Er is dus sprake van een interprovinciale structuur, onder gezamenlijke verantwoordelijkheid van de staten van de drie provincies. Spreker stelt het op prijs, ook deze problematiek in interprovinciaal verband te bespreken. Namens de PvdA-fractie is gepleit voor de instelling van een interprovinciale watercommissie. Wanneer zal de door het college toegezegde notitie tegemoet kunnen worden gezien?

Hoe gaat het Interprovinciaal Overleg (IPO) om met de bestuurssamenstelling en de financiering? Wordt de Unie van Waterschappen medeondertekenaar van de bestuursovereenkomst? Als dat het geval is, wordt elke discussie over de bestuurlijke structuur van de waterschappen op de lange baan geschoven. Spreker wil in dit verband nog kwijt dat hij wel eens het gevoel heeft dat de provincie met betrekking tot de besluitvorming over belangrijke zaken volledig overgeleverd is aan het IPO. Loopt de provincie niet het risico door allerlei bestuursovereenkomsten aan handen en voeten te worden gebonden? Het mag duidelijk zijn dat de PvdA-fractie daaraan geen enkele behoefte heeft. Zij wil van- uit een ongebonden positie haar opvattingen kenbaar maken en deelnemen aan de besluitvorming. Hoe oordeelt het college hierover? In Drenthe speelt het probleem van veiligheidsrisico's in het geheel geen rol, terwijl de economische gevolgen heel beperkt zijn. Door deze discussie wordt echter de aandacht afgeleid van de werkelijke problemen, zoals de verdroging.

Mevrouw REMMELTS vraagt of de nadruk van de heer Haak op de bestuurlijke aspecten de aandacht ook niet afleidt van de werkelijke problemen.

De heer HAAK denkt dat eerst de bestuurlijke structuren helder moeten zijn voordat de echte problemen goed kunnen worden aangepakt.

Mevrouw REMMELTS denkt dat de discussie over bestuurlijke structuren te lang duurt en dat eerst die echte problemen moeten worden aangepakt.

De heer HAAK is zich ervan bewust dat die discussie voorlopig nog niet is afgerond. Dat is een reden temeer om er zo snel mogelijk mee te beginnen.

Het is erg jammer dat de Milieufederatie zo kort voor deze vergadering haar standpunt kenbaar heeft gemaakt, want nu kon haar brief niet worden besproken in de fractie. Hij roept de federatie op voortaan tijdiger te reageren.

Is het college het eens met het uitgangspunt dat het provinciaal bestuur van Drenthe nu en in de toekomst het door hem gewenste beleid zelfstandig dient vast te stellen? Is het bereid zich in te zetten om te voorkomen dat de Unie van Waterschappen bij een bestuursovereenkomst wordt betrokken? Als dat al is gebeurd, wil het college dan aangeven dat Drenthe zich niet gebonden acht aan een dergelijke overeenkomst? Wil het college op korte termijn initiatieven nemen om te komen tot het genoemde interprovinciale overleg? Ook vraagt spreker of het college bereid is om er namens de provincie nogmaals voor te pleiten dat bij verkiezingen met lijstenstelsels wordt gewerkt overeenkomstig de normale democratische spelregels.

Spreker kan zich al met al vinden in vraagpunt 1, waarbij hij ervan uitgaat dat de staten regelmatig worden geïnformeerd en zo nodig geconsulteerd. Als hij vraagpunt 2 mag vertalen naar conserveringsmogelijkheden in bijvoorbeeld natuurgebieden en aanliggende gebieden, kan hij ook daarover positief oordelen. Wat betreft vraagpunt 4 kan hij meedelen dat hij tevreden is met de integrale benadering, waarbij water nadrukkelijk deel uitmaakt van de ruimtelijke ontwikkelingen. Waar mogelijk moet dat worden versterkt.

Mevrouw REMMELTS zegt dat de provincies zich moeten inspannen om in IPO-verband tot een aantal voorzetten te komen die regionaal moeten worden ingevuld. Het gaat daarbij om de normering, een checklist voor een quick scan van ruimtelijke plannen, de watertoets en de uitwerking van de stroomgebiedsbenadering. Vandaag moet de richting worden bepaald die Drenthe kiest om zo snel mogelijk de problematiek aan te kunnen pakken.

Het lijkt spreekster dat de knelpunten van 1998 de ijkpunten voor de Drentse inbreng moeten zijn. De situatie in 1998 maakt duidelijk dat water zijn ruimte eist. Het college stelt dat deze situatie gezien kan worden als een natuurlijke berging maar ook als een overstroming. Vroeger stond er regelmatig water op de landerijen. Daartegen zijn

indertijd maatregelen genomen die in normale omstandigheden adequaat zijn te noemen. Vroeger hield men meer rekening met het water; zo werd in lage gebieden op verhogingen gebouwd. Water kan in Nederland nooit de vrije loop krijgen, want dan zou Amersfoort aan Zee realiteit worden. De technieken om dat te voorkomen, dienen optimaal te worden toegepast. In 1998 was sprake van een extreme situatie: veel regen en te weinig mogelijkheden om het water af te voeren. Een dergelijke wateroverlast komt maar eens in de zoveel jaren voor. Hier is de term "overstroming" dus gerechtvaardigd. Moeten op basis hiervan extra maatregelen worden genomen? Het gaat in Drenthe niet om levensbedreigende risico's, maar om risico's die veel overlast met zich kunnen brengen. Het water ruimte geven, vraagt een zorgvuldig beleid in het dichtbevolkte Nederland. Anno 2001 heeft de Nederlandse bevolking immers veel meer ruimte nodig om te kunnen wonen, werken en recreëren. Afstemming met buurprovincies en het landelijk beleid is van groot belang. Drenthe is immers afhankelijk van de keuzen die elders worden gemaakt. In hoeverre wordt de inbreng van andere provincies meegenomen? Of wordt de Drentse inbreng meegenomen door de andere provincies? Het is spreekster niet helemaal duidelijk welke bevoegdheden Drenthe heeft. De provincie is immers geen trekker van een deelstroomgebied.

Ook het beleid in het buitenland is van invloed. Als men zich daar niet houdt aan de trits "vasthouden, bergen en afvoeren", is het voor Nederland dweilen met de kraan open. Hier ligt een taak voor het Rijk. Drenthe heeft in haar beleid aandacht voor het langer vasthouden van water, maar hierdoor is er in hoger gelegen gebieden geen extra bergingscapaciteit in tijden van wateroverlast.

Er wordt nog gestudeerd op de vraag of er sprake is van een klimaatverandering, maar het is al wel zeker dat er sprake is van een zeespiegelstijging. Daarom moeten maatregelen worden genomen en waterberging is er daar een van. Het maakt echter verschil of daarbij wordt uitgegaan van een regelmatige berging (bijvoorbeeld meer ruimte voor water in de beken) of van berging in geval van calamiteiten. De waterbergingskaart zal inzicht moeten geven waar dit mogelijk is. Wanneer is die kaart klaar?

Voor Drenthe is onder andere de capaciteit van het IJsselmeer van belang, nu de IJssel als een serieuze optie wordt beschouwd voor de afvoer

van extra water. Dat kan gevolgen hebben voor de afvoermogelijkheden voor Drenthe. In 1998 was de situatie in het zuidwesten van Drenthe het meest penibel. De situatie rond Meppel en Coevorden zou nog te reguleren zijn door vergroting van de afvoercapaciteit. De mogelijkheid is genoemd om omleidingen aan te leggen en het water aldus buiten de woonomgeving te houden. Voor wat betreft Noord- Drenthe wordt gesproken over bergingscapaciteit om de boezem in Groningen te vergroten. Spreekster gaat ervan uit dat deze en andere ontwikkelingen aan de orde komen in de vervolgstappen.

De provincie heeft in het kader van water in relatie tot de ruimtelijke ordening een belangrijke rol te spelen bij het toetsen van bestemmingsplannen. Een watertoets kan daarbij een hulpmiddel zijn. Waar kan wat en waar moet wat? Hier ligt een uitdaging voor de waterschappen bij het maken van de waterkansenkaart en voor de gemeenten bij het maken van de bestemmingsplannen. De provincie dient partijen bij elkaar te brengen en moet het uiteindelijke plan toetsen. Het is belangrijk dat er nu geen ingrepen worden gedaan, waarvan men later spijt krijgt. Het Provinciaal omgevingsplan (POP) geeft aan waar woningbouw mogelijk is. Zeker gezien de gebeurtenissen in 1998 dient bij de bouw van huizen en de aanleg van allerlei infrastructuur rekening te worden gehouden met wateroverlast. Ook hierbij zal moeten worden vertrouwd op de mogelijkheden die de techniek biedt. In Drenthe zal ook in de laaggelegen gebieden moeten worden gebouwd, omdat elders in Drenthe beperkingen worden opgelegd aan de woningbouw. Voor de VVD-fractie is water een van de ordenende elementen.

De heer KUIPER vraagt wat mevrouw Remmelts bedoelt met het gebruikmaken van technische mogelijkheden bij de bouw in laaggelegen gebieden.

Mevrouw REMMELTS antwoordt dat bouwen in laaggelegen gebieden gepaard moet gaan met peilaanpassingen en dergelijke. Er moet bijvoorbeeld ook inventief worden gebouwd waarbij rekening wordt gehouden met het gedrag van water.

Wat betreft vraagpunt 2 houdt de VVD-fractie vast aan de POP-kaders. Het veiligheidsgevoel is belangrijk, maar het Rijk is de eerst aangewezen instantie om de bewoners bescherming te bieden.

Naast de trits "vasthouden, bergen en afvoeren" vindt de VVD-fractie ook de technische mogelijkheden van groot belang. Spreekster vindt dat die mogelijkheden in de stukken enigszins onderbelicht blijven. Water blijft in zekere zin een vijand van Nederland waartegen bescherming moet worden geboden, maar is tegelijkertijd een eerste levensbehoefte. Daarom moet omgekeerd het water beschermd worden tegen invloeden van de mens. Over deze boeiende materie zullen beleidsmakers ongetwijfeld nog vele malen vergaderen.

De heer JONKER zegt in navolging van mevrouw Remmelts dat water van levensbelang is, maar ook levensbedreigend kan zijn. Dat heeft de provincie kunnen ervaren in oktober 1998 en daarna is besloten om er iets aan te doen. Hierover is een symposium gehouden dat, anders dan uit de stukken blijkt, al heeft plaatsgevonden, te weten op 12 januari 2000.

Spreekster reageert positief op het eerste vraagpunt. Wat betreft vraagpunt 2 vindt hij een minimaal beschermingsniveau te karig; maximale bescherming valt nooit te bieden, maar er moet ook een tussenweg zijn. Als een minimaal beschermingsniveau inhoudt dat de provincie niet meer doet dan tot nu gedaan is, kan hij zich niet in dit vraagpunt vinden. Economische motieven zijn soms moeilijk vast te stellen en vaak discutabel. Ingaande op vraagpunt 3 merkt hij op dat de weg naar een betere waterhuishouding lang en moeilijk is. De klimaatscenario's zijn verschillend, maar wijzen wel alle in dezelfde richting. Daarop zal min of meer moeten worden geanticipeerd. Met betrekking tot vraagpunt 4 zegt spreker dat water een randvoorwaarde zal worden voor de ruimtelijke ontwikkeling en als zodanig een integraal onderdeel is van het omgevingsbeleid. Het rapport-Tielrooy sluit onteigening van waterretentiegebieden niet uit. Spreker kan zich daarin vinden, maar vraagt zich af of daarvan ooit sprake zal moeten zijn in Drenthe. Hij mist overigens wel een sociale paragraaf in het rapport. Het kan niet de bedoeling zijn dat de behoefte aan waterretentiegebieden leidt tot verkleining van bedrijven en dus tot een slechtere economische bedrijfsvoering. De problemen mogen niet worden afgewenteld op een bepaalde beroepsgroep.

In de beekdalen kan water worden vastgehouden. Het moet mogelijk zijn om met gebruikers van aanliggende gronden afspraken te maken over een oplossing van de knellende problemen. Wordt er ook gepraat met de burens aan de andere

kant van de landsgrens over het vasthouden van water?

Spreker zegt dat de extra kosten gezamenlijk gedragen moeten worden. Dat geld zal dus uit de nationale pot moeten komen. Hierover moeten afspraken worden gemaakt in het bestuursakkoord met het Rijk. De waterschapslasten mogen niet worden verhoogd als gevolg van de extra maatregelen. De CDA-fractie verwacht van het college een slagvaardig beleid als het om water gaat. Sinds 1998 is er ogenschijnlijk nog niets gebeurd. De provincie is bij uitstek de bestuurslaag om dit beleid uit te voeren. Spreker dringt erop aan zo spoedig mogelijk met een conceptwaterretentiekaart te komen. De tijd dringt en als het water niet de ruimte wordt gegeven, neemt het water de ruimte. Dat moet worden voorkomen.

De heer KUIPER is verheugd met het college van gedachten te kunnen wisselen over de waterproblematiek aan de hand van twee overzichtelijke stukken. Hij kan zich geheel vinden in de trits "vasthouden, bergen en afvoeren". De vier rapporten geven een prima onderbouwing van het provinciale beleid. Alleen het onderzoek van de waterschappen gaat in op de relatie tussen kwaliteit en kwantiteit. In de aanbevelingen van het IPO-onderzoek staat slechts één zinnetje over het bereiken van gebiedseigen waterkwaliteit. De uitwerking in het IPO-rapport laat te wensen over, terwijl de relatie tussen kwaliteit en kwantiteit niet genoeg kan worden benadrukt. De vier onderzoeken en de provincie bouwen voort op de inzichten van de 80'er jaren. Het betreft dus oude gegevens. Spreker vindt het een goede zaak dat de waterproblematiek vanuit een totaalbenadering wordt bekeken. Dat water de ruimte moet krijgen in natte overloopgebieden is een prima zaak. Waterhuishoudkundige maatregelen en natuurontwikkeling versterken elkaar dan in veel gevallen. Met het inzetten van nieuw beleid is dit voor de toekomst dan ook beter gereguleerd. Spreker is voorstander van een nieuwe benadering waarbij neerslagoverschotten en systeem- eigen water worden vastgehouden en waarbij natte gebieden worden aangewezen. Dit kan worden bereikt door niet te bouwen in overloopgebieden, het vergroten van het bergend vermogen, natuurontwikkeling, minder vastleggen van kustlijnen, het glooiender maken van oevers, moerasvorming en rietkragen in plaats van waterkeringen. Aan de andere kant signaleert het IPO dat het bereiken van gebiedseigen

waterkwaliteit speerpunt dient te zijn. Alleen signaleren is echter niet genoeg. Diffuse bronnen zijn de belangrijkste oorzaken van de problemen. Omdat de toezichhoudende rol van de provinciale overheid versterkt wordt, is het van belang dat de rijksoverheid beter en scherper haar (tussen)doelen formuleert met betrekking tot verdunning van vervuilende stoffen en minder emissie van schadelijke stoffen in het milieu. Het college zal daarop moeten aandringen. Een andere weg is het financieel stimuleren van duurzame productie. Het nieuwe provinciale beleid geeft een kader aan waterbeheer, maar dit kan ook (gunstige) gevolgen hebben voor de landbouw, economische ontwikkeling (met water als leidend principe) en het milieu. Ruimte voor schoon water is voor de fractie van GroenLinks het uitgangspunt. Het ordenend principe krijgt daardoor een betere invulling. Ook belangrijk is de bestuurlijke vaststelling van basisnormen, concreet handelen in het kader van de watertoets, quick scans van de ruimtelijke plannen, beoordeling van bestemmingsplannen en het realiseren van taakstellingen per stroomgebied. Het college kan wat dit betreft direct met de uitwerking beginnen. Spreker kan instemmen met vraagpunt 1, als er tenminste meer aandacht komt voor de relatie tussen kwaliteit en kwantiteit. Hij vindt het beschermingsniveau voldoende in de Drentse situatie (vraagpunt 2). Er zal ernstig rekening moeten worden gehouden met veranderingen in de waterhuishouding als gevolg van klimaatveranderingen; het zal niet alleen meer en vaker regenen, maar ook de afvoer zal vaker stagneren door de zeespiegelstijging. Gebieden aanwijzen voor overtollig water ligt voor de hand; in het verleden had dit ook goede resultaten. Met betrekking tot vraagpunt 4 merkt hij op dat water meer en meer een bijzondere positie zal gaan innemen. Een ruimtelijke ontwikkeling die niet uitgaat van de bijzondere positie van schoon water is af te keuren. Het college moet snel aan het werk. Spreker stemt in met de vervolgpcedure om de geschetste ontwikkelingen mogelijk te maken.

De heer SLUITER zegt dat in het waterbeleid voor de 21e eeuw vele bestuurlijke, ruimtelijke en financiële aspecten zijn te herkennen. Dat vergt een brede aanpak en een breed draagvlak. Daarbij zijn ook de provinciale autonomie en slagvaardigheid in het geding. Spreker kan zich vinden in vraagpunt 1. Met name denkt hij daarbij aan het aanwijzen van

bergingsgebieden in de beekdalen om de afvoerpieken te kunnen afvlakken. Maar ook conservering op het plateau blijft zeer gewenst. Wat betreft vraagpunt 2 merkt hij op dat het beschermingsniveau een compromis is tussen beschermingskosten en de schadekansen. In 1998 was sprake van economische schade, terwijl de veiligheidsrisico's beperkt zijn gebleven. Het lijkt spreker dat het huidige beschermingsniveau als afdoende kan worden gekenschetst. Wel zou kunnen worden nagedacht over maatregelen die de economische schade kunnen beperken, waarmee overigens impliciet de veiligheidsrisico's ook kleiner worden. Klimaatveranderingen gaan per definitie langzaam en het zijn natuurlijk broodetende profeten die het onheil voorspellen. Spreker wil dit probleem niet bagatelliseren, maar vindt wel dat paniekvoetbal moet worden voorkomen. Het lijkt hem overdreven om in de Drentse situatie vooruit te lopen op onzekere klimaatscenario's. Drenthe kan het zich veroorloven om wat dit betreft voorlopig een afwachtende houding in te nemen.

De heer JONKER vraagt of de heer Sluiter uitgaat van het beginsel dat het water maar moet weglopen zonder dat er maatregelen hoeven te worden genomen.

De heer SLUITER heeft duidelijk willen maken dat in de specifieke Drentse situatie niet direct rekening hoeft te worden gehouden met klimaatveranderingen, die bijvoorbeeld de zeespiegelstijging ten gevolge hebben.

De heer VAN DER SCHOOT zegt zeer verbaasd zijn over dit standpunt van D66.

De heer KUIPER sluit zich daarbij aan. Twee jaar geleden waren er van de kant van D66 bepaald andere geluiden te horen.

De heer SLUITER herhaalt dat Drenthe niet voorop hoeft te lopen met het nemen van maatregelen in het kader van de klimaatveranderingen.

De heer KUIPER merkt op dat zelfs mevrouw Remmelts Amersfoort aan Zee een ongewenst scenario vindt. Gezien de grondsamenstelling en de hoogte zou Assen aan Zee ook een scenario kunnen zijn.

Mevrouw REMMELTS merkt aan het adres van de heer Kuiper op dat het Rijk en niet Drenthe ervoor

moet zorgen dat er geen Amersfoort aan Zee ontstaat.

De heer SLUITER zegt de opmerking van de heer Kuiper over Assen aan Zee te beschouwen als een voorbeeld van het paniekvoetbal, waarop hij doelde. Het "verdrongen land van Drenthe" is niet een situatie die nog dit jaar aan de orde is. Nederland kent een lange watertraditie; de waterhuishouding is hoogst zelden geaccepteerd als een onveranderbare randvoorwaarde. Als dat wel was gebeurd, was Nederland half zo klein als het nu is. Dat neemt niet weg dat water moet worden gezien als een belangrijk onderdeel van een integrale benadering. Wellicht ware het verstandig in die benadering water wat meer accent te geven dan in de afgelopen decennia het geval is geweest. Daarbij moet men zich realiseren dat niet alles met louter technische maatregelen kan worden gecontroleerd en gecompenseerd. Men zal meer oog moeten hebben voor de natuurlijke loop der dingen.

De heer BAAS kan zich in grote lijnen vinden in de globaal geschetste aanpak. Hij kan zich echter niet aan de indruk onttrekken dat de toon voor wat betreft de Drentse situatie wat onderkoeld is. Het huidige systeem is niet berekend op verwachte klimaatveranderingen. Wat dat betreft verbaasde de opmerking van de heer Sluiter hem nogal. In Den Haag wordt immers momenteel heel indringend over dit onderwerp gesproken. Verhoging van het peil van de Waddenzee heeft ook gevolgen voor de afvoermogelijkheden van het Drentse water.

Regeren is vooruitzien, vandaar ook de vier rapporten. Er kan zich natuurlijk een andere ontwikkeling voordoen en wat dit betreft wacht spreker met belangstelling op de resultaten van het onderzoek naar de watersnood in 1998. De conceptresultaten van het onderzoek naar de situatie in Noord-Drenthe wijzen uit dat vraagpunt 2 wellicht iets te optimistisch is geformuleerd. De bergingscapaciteit van de boezem van Groningen zal op z'n minst moeten worden verruimd en dat heeft ook gevolgen voor de situatie in Noord-Drenthe. Het is nog maar de vraag of genoeg kan worden genomen met een minimaal beschermingsniveau. Economische redenen spelen toch ook in Groningen wel degelijk een rol. Gaat de normeringssystematiek uit van de huidige situatie of wordt daarbij rekening gehouden met een structureel hoger waterpeil ten gevolge van de stijging van de hoeveelheid neerslag?

Spreker vindt dat wel degelijk moet worden geanticipeerd op toekomstige ontwikkelingen ten aanzien van klimaat en zeespiegelstijging. Bij de normering moeten in ieder geval de klimaatscenario's worden meegewogen. Daarop moet tijdig en adequaat worden ingespeeld (vraagpunt 3).

Spreker kan zich vinden in vraagpunt 4, maar plaatst hierbij wel de kanttekening dat water meer dan tot nu toe een ordenend principe moet zijn in de ruimtelijke ordening in Drenthe. De gemeenten moeten in hun bestemmingsplannen dat principe verinnerlijken. Een integrale benadering van de waterproblematiek, ook in relatie tot de verdroging, is zeer gewenst.

Het college schrijft dat het vasthouden van water in hooggelegen natuurgebieden geen effect heeft op de vermindering van extreme afvoerpieken in de laagste delen van Drenthe. Spreker heeft signalen gekregen dat boeren in bepaalde hooggelegen landbouwgebieden last hebben van verdroging en dus belang hebben bij een hoger peil van de grondwaterstand.

Het behandelvoorstel gaat al met al de goede kant uit, maar spreker zou het graag iets sterker willen zien aangezet.

De heer DE HAAS vindt dat de provincie in haar afweging met andere beleidsvelden bereid moet zijn om bestuurlijk en ambtelijk zwaar in te zetten op het waterdossier. In het IPO-stuk staat dat het Rijk financieel verantwoordelijk is voor de waterhuishoudkundige hoofdsystemen. Is de praktijk conform deze uitspraak? Met andere woorden: betaalt het Rijk de kosten die daarmee gemoeid zijn?

Spreker kan grotendeels instemmen met beide brieven van het college. Wel wil hij graag meer informatie over de berging van water in beekdalen. Zullen daar bijvoorbeeld voortaan paalwoningen moeten worden gebouwd? Het lijkt hem dat de vraag moet worden gesteld of adequaat kan worden gereageerd op extreme omstandigheden. Wat dit betreft wacht hij de resultaten van de studie naar de wateroverlast in 1998 af.

Spreker kan zich vinden in vraagpunt 1. Wat betreft vraagpunt 2 is hij de mening toegedaan dat naast economische ook niet-economische motieven moeten worden betrokken bij de keuze voor een hoger beschermingsniveau.

Er zal terdege rekening moeten worden gehouden met de diverse klimaatscenario's, al zijn die niet allemaal even duidelijk. Ook Drenthe zal de

gevolgen ondervinden van welke klimaatverandering dan ook.

Ten slotte merkt spreker op dat water een integraal deel uitmaakt van het omgevingsbeleid en tegelijkertijd een bijzondere positie inneemt en randvoorwaarde moet worden voor de ruimtelijke ordening.

De heer VAN DER SCHOOT zegt dat Drenthe geen zelfstandig beleid kan voeren als het gaat om bodemdaling, zeespiegelstijging en klimaatverandering. Als gesteld wordt, dat het Rijk financiert, wil spreker hieraan toevoegen: eerst zien en dan geloven.

"Ruimte voor water wordt zoveel mogelijk gevonden via meervoudig ruimtegebruik door meekoppelen met andere functies en door functieaanpassingen of -verandering". Kan de gedeputeerde deze nogal cryptische zin toelichten? Wie coördineert de regionale invulling? Hoe kan het dat het vasthouden van water in hooggelegen natuurgebieden geen effect heeft, terwijl dat in Limburg wel het geval is? Er moeten internationale afspraken worden gemaakt over de waterdepotvorming.

De normeringssystematiek gaat uit van een minimaal beschermingsniveau. Spreker verstaat onder anticiperend beleid bepaald iets anders. Hij mist overigens de relatie met de verdrogingsproblematiek. Wat dit betreft had hij heel graag de brief van de Milieufederatie, waarin buitengewoon constructieve argumenten staan, bij deze behandeling willen betrekken.

Het spreekt bijna vanzelf dat spreker zich geheel kan aansluiten bij de woorden van de heer Toonen over de democratische bestuursamenstelling van de waterschappen en de vormgeving van de beleidsvierhoek. Hetzelfde geldt voor de opmerking van de heer Toonen dat de discussie over waterbestuur uit de competentiesfeer moet worden gehaald en dat er een zuiverder relatie moet komen tussen de taakkostencomponent en heffingen. Misschien dat het college wel naar de heer Toonen wil luisteren als het niet wil luisteren naar een statenlid dat tijdens de algemene beschouwingen dezelfde opmerkingen heeft gemaakt.

Spreker kan instemmen met vraagpunt 1 met inachtneming van de gemaakte opmerkingen in de brief van de Milieufederatie. Hij kan zich niet vinden in vraagpunt 2, dat naar zijn mening te mager is geformuleerd. De vraagpunten 3 en 4 hebben daarentegen zijn volle instemming.

Het valt de heer SWIERSTRA op dat de heer Haak erg veel aandacht heeft besteed aan de bestuursorganisatorische aspecten. Het bestuurlijk instrument is natuurlijk een belangrijk gegeven, maar de meeste rapporten gaan meer over de inhoud van het beleid en minder over de bestuurlijke organisatie. De heer Toonen heeft laten blijken absoluut geen voorstander te zijn van een provinciale uitvoeringsorganisatie. De algemene opvatting is momenteel dat een totale herstructurering van de bestuurlijke organisatie niet voor de hand ligt, omdat dat een jarenlange discussie betekent over allerlei competentiekwesties. Het is beter de waterschappen voor dit moment te beschouwen als een medeoverheid in de beleidsvierhoek waarbinnen moet worden gekomen tot een betere uitvoering van het waterbeleid. Daarbij moet naar sprekers mening worden teruggevallen op een aantal door de Commissie waterbeheer 21e eeuw geformuleerde uitgangspunten. De wateroverlast van 1998 heeft als katalysator gefungeerd om het totale waterbeleid op de helling te zetten. Niet alle uitgangspunten zijn nieuw; veel ervan zijn gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek en voortschrijdende beleidsinzichten. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de rapporten globaal gesproken in dezelfde richting tenderen. Het college staat uiteraard open voor toekomstige ontwikkelingen en participeert daarom ook in de nationale discussie over de normen en dergelijke. Tegelijkertijd vraagt het zich af wat dit concreet moet betekenen voor de Drentse situatie. Dan kan worden vastgesteld dat de provincie met haar provinciale omgevingsbeleid al in belangrijke mate voldoet aan een aantal uitgangspunten van het nieuwe waterbeleid: samenwerking per stroomgebied en water als integraal onderdeel van de omgevingsplannen. Het college wenst op die weg voort te gaan, maar meent wel dat water een iets meer sturend karakter zou moeten hebben dan nu nog het geval is. Water is natuurlijk niet het enige sturende element; er blijft in een aantal opzichten altijd een afweging mogelijk waarbij onder andere aspecten van economische ontwikkeling en natuurontwikkeling in het geding zijn. Er zal nog wel vaker gediscussieerd moeten worden over de vraag of er fysieke ruimte voor water moet worden gecreëerd of dat er technische maatregelen moeten worden genomen. De uiteindelijke beslissing is afhankelijk van de normen die worden gehanteerd. De discussie over de (veiligheids)normen draagt een meer nationaal karakter. In Drenthe speelt dat

probleem niet zo omdat de provincie voor het allergrootste deel boven de zeespiegel ligt. Thans wordt gewerkt met minimumnormen. In de discussie over de vraag of die normen naar omhoog moeten worden bijgesteld, komt de vraag naar voren of het economisch rendabel is bepaalde investeringen te doen. Is het erg dat eens in de zoveel jaar de steden wateroverlast hebben? Zo ja, welke investeringen moet je dan doen om dat te voorkomen? Frustreren dergelijke investeringen niet de veerkracht van het systeem, waardoor er op termijn nog grotere risico's worden gelopen op het gebied van veiligheid en economische kosten? Ook het verzekeringsaspect speelt een rol. De gedachte is momenteel dat er een minimumnorm moet worden gesteld waarboven men zich particulier kan verzekeren. Voor het onverzekerbare deel - en dan treedt het rampenscenario in werking - zou het Rijk dan aansprakelijk moeten kunnen worden gesteld. Die discussie moet nog worden gevoerd. Voorlopig is het de provinciale verantwoording om samen met de waterschappen de normen vast te stellen. Het college gaat er voorshands van uit dat de waterschappen zullen blijven bestaan, in welke vorm dan ook. Waterschappen dienen een grotere beleidsverantwoordelijkheid met bijbehorende democratische legitimatie te krijgen en de eerste stappen op dat traject zijn gezet.

De heer HAAK benadrukt het belang van democratische legitimatie. Het komt nu nog voor dat mensen in het waterschapsbestuur worden gekozen zonder dat ze de kiesdeler halen.

Het lijkt de heer SWIERSTRA beter die discussie op een later tijdstip te voeren, maar hij wil nu reeds kwijt dat het huidige kiesstelsel verbetering behoeft. Hij vindt dat eerst een inhoudelijke discussie moet worden gevoerd over het waterbeheer in (inter)nationaal en Drents perspectief en de kostenverdeling.

De heer DE HAAS is met de heer Haak van mening dat er het nodige schort aan de democratische legitimatie van de waterschapsbesturen. Hij hoopt dat er maatregelen worden genomen om daarin verbetering te brengen.

De heer SWIERSTRA zegt dat hierop uiteraard zal worden teruggekomen in de nog te voeren discussie, maar benadrukt dat de waterschappen nog steeds moeten worden beschouwd als een

onderdeel van de beleidsvierhoek en dat de provincie niet op hun stoel mag gaan zitten.

De heer HAAK zegt dat hij niet pleit voor het opheffen van de waterschappen, maar voor maatregelen die leiden tot een meer democratische bestuurlijke structuur van de waterschappen.

De heer SWIERSTRA is blij met deze aanvulling omdat uit het betoog van de heer Haak iets anders zou kunnen worden afgeleid.

De Commissie waterbeheer 21e eeuw vindt dat de vier overheden een bestuursakkoord moeten sluiten. De provincies willen daaraan voorafgaand een startovereenkomst sluiten waaraan thans wordt gewerkt. Het is uitdrukkelijk de bedoeling dat de Unie van Waterschappen medeondertekenaar is, want ook deze overheidslaag - een belangrijke partner die veel uitvoerend werk doet - heeft een bepaalde verantwoordelijkheid voor het waterbeleid. De provincie is niet afhankelijk van het IPO, want de provincies vormen immers zelf het IPO. De lijnen die in dat verband worden uitgezet, liggen in het verlengde van hetgeen in de provincies - dus ook in Drenthe - is besloten. Voorzover dat niet het geval is, komt het in de staten aan de orde. Het IPO zal absoluut geen andere positie innemen dan de provincie Drenthe voorstaat.

Dat Drenthe niet de trekker is van de door de Commissie waterbeheer 21e eeuw bepaalde stroomgebieden doet natuurlijk niets af aan haar verantwoordelijkheid. De Drentse positie is een bijzondere, omdat Drenthe het water levert dat de buurprovincies moeten verwerken. Het spreekt voor zich dat de diverse provinciale plannen op elkaar moeten worden afgestemd. Een interprovinciale commissie lijkt spreker niet nodig. Een afstemming op POP-niveau is voorshands voldoende. Bovendien is er nu al frequent overleg op ambtelijk en bestuurlijk niveau tussen de drie provincies. De plannen voor de aanpak van wateroverlast zullen op een symposium in begin 2001 worden gepresenteerd. In sommige natuurgebieden is de hydrologische situatie zodanig dat er geen ruimte meer is voor waterberging. De gebieden waar wel water kan worden vastgehouden zullen zeker worden benut, maar dat staat in geen verhouding tot hetgeen er benedenstrooms mogelijk is. Men zal natuurlijk altijd een afweging moeten maken tussen de te maken kosten en de verwachte resultaten. In Drenthe wordt overigens ook wel water vastgehouden in hogergelegen gebieden, onder

andere door middel van stuwtejes en bredere sloten. Het verschil met Limburg is dat in Drenthe de hooggelegen natuurgebieden een erg trage afvoer via de ondergrond hebben. Als in Drenthe water wordt vastgehouden, blijkt het weinig effect te hebben op de afvoerpieken die gedomineerd worden door relatief snel reagerende systemen. Het is volstrekt duidelijk dat, als er gronden nodig zijn voor waterberging, daar een vergoeding tegenover moet staan. In het uiterste geval zou onteigening aan de orde kunnen zijn.

De VOORZITTER vraagt of de gedeputeerde kan afronden. Er moet nog een agendapunt worden behandeld, terwijl om 14.00 uur een andere vergadering begint.

De heer HAAK zegt dat hij het erg onplezierig vindt om onder tijdsdruk te moeten vergaderen. Dat gebeurt nogal eens de laatste tijd, maar hij vindt dat de commissieleden op z'n minst de gelegenheid moeten krijgen te zeggen wat zij op hun hart hebben. Het lijkt hem dat intern eens naar dit probleem moet worden gekeken.

De VOORZITTER meent dat het voor een groot deel aan de commissieleden zelf ligt. Er is voor dit agendapunt 45 minuten uitgetrokken, maar de heer Haak en mevrouw Remmelts hebben samen al zo'n 25 minuten gesproken. Als men denkt meer tijd nodig te hebben, moet dat voor- of worden gemeld en kan de agenda worden aangepast.

De heer HAAK wil de hand best in eigen boezem steken, maar wijst erop dat meestal in het weekend voor de vergadering de betogen worden voorbereid.

De VOORZITTER veronderstelt dat men na de fractievergadering wel ongeveer weet hoeveel tijd de inbreng bij een agendapunt vergt.

De heer SWIERSTRA vervolgt zijn betoog met de opmerking dat de waterkansenkaart in de loop van de komende twee jaren vorm zal krijgen. Op basis daarvan kan worden nagedacht over de vraag of de provincie haar strategische POP-beleid moet aanpassen. De watertoets, waaraan de bestemmingsplannen zullen worden onderworpen, zal niet een soort Milieueffectrapport worden. Verwacht wordt dat de opvangcapaciteit van het IJsselmeer de komende 30 jaar aanmerkelijk kan worden vergroot door een vergroting van de

spuicapaciteit. Op termijn moet wellicht een extra gemaal worden gebouwd. Wat dat betreft is er nog tijd om te wachten op de uitkomst van de diverse klimaatscenario's. Het lijkt spreker dat vooralsnog goed kan worden gewerkt met een minimaal beschermingsniveau waarop de normstelling kan worden gebaseerd. In de Drentse beekdalen wordt al niet meer gebouwd. In sommige nieuwbouwwijken van grotere plaatsen zou wellicht meer rekening moeten worden gehouden met het waterspect om te voorkomen dat een klein beetje wateroverlast direct al tot forse problemen leidt. De gemeenten kunnen mensen die belangstelling hebben voor een woning in een laaggelegen buitenwijk er ook op wijzen dat de kans bestaat dat er water onder de vloer komt te staan. Het Rijk is verantwoordelijk voor de financiering van het waterhuishoudkundig hoofdsysteem. Daar is erg veel geld mee gemoeid en het zal duidelijk zijn dat, als die verantwoordelijkheid wordt overgeheveld naar de provincie, het bijbehorende geld ook moet worden overgeheveld. Verder ligt er een belangrijke verantwoordelijkheid bij de waterschappen, ook in financieel opzicht. Maar of het nu uit de lengte of de breedte komt, uiteindelijk zullen de burgers het samen moeten betalen. Ook spreker is van mening dat in het rapport van de Commissie waterbeheer 21e eeuw te weinig aandacht wordt besteed aan de verdrogingsproblematiek. Die samenhang zal nadrukkelijker in beeld moeten komen, maar dat zal dan ook uitdrukkelijk gebeuren in de provinciale waterkansenkaart en de beheersplannen. Ten slotte merkt spreker op dat de inbrengen van de commissieleden voor hem voldoende zijn om de provinciale inzet in de landelijke discussie te bepalen.

De VOORZITTER stelt vast dat beide stukken afdoende zijn besproken.

5. Statencommissiestuk van 2 november 2000, kenmerk 41/6.1/2000010103, Plan van aanpak regionaal mest- en ammoniakbeleid in Drenthe

De heer VAN DER SCHOOT zegt dat, als een plan van aanpak geen bindende status heeft maar vrijwilligheid als kenmerk heeft, er sprake is van een pseudo-organisatiemodel. Dat lijkt hem niet de beste manier om beleid te effectueren. Nu gesteld wordt dat de sociale invulling afhankelijk is

van de subsidie, is de vraag relevant hoeveel dit plan van aanpak kost. Is het vastleggen van emissiegetallen bedreigend voor doelgroepen? Wie worden daarmee bedoeld en heeft de provincie zelf geen creatieve ideeën? Verder vraagt spreker zich af of hij nu het werk van een adviesbureau of het voorgenomen beleid van het college beoordeelt.

De heer POPKEN vindt het een nogal vrijblijvend stuk, maar wijst erop dat er toch een zekere tijdsdruk is met het oog op de landelijke regelgeving. Hij kan in het algemeen goed uit de voeten met de in het rapport geformuleerde richtlijnen. Heeft de provincie nog enige beleidsvrijheid als het gaat om de strook van 500 m langs de ecologische hoofdstructuur (EHS)?

De heer BAAS vindt het plan van aanpak helder en duidelijk. Hij heeft met name waardering voor de communicatieparagraaf en voor de opmerkingen over duurzame ontwikkeling. Is het vertrouwen gewettigd dat de bedoelde vrijwilligheid er inderdaad zal zijn? Hoe zullen bedrijfsverplaatsingen worden gefinancierd?

Mevrouw DURAN stelt vast dat de meeste winst valt te behalen in bedrijfsverplaatsing en bedrijfsbeëindiging. Daar is erg veel geld mee gemoeid. In die zin is het rapport nogal vrijblijvend. Er wordt ongeveer jaarlijks een ton door de provincie uitgetrokken, terwijl een bedrijfsverplaatsing misschien wel tien keer zoveel kost. Zij vindt dat jaarlijks moet worden nagegaan wat de effecten zijn van de in het rapport geformuleerde inzet. Als die effecten onvoldoende zijn omdat de financiële inbreng te gering is, zal het college met een ander voorstel moeten komen.

Kan de gedeputeerde aangeven welke positie de klankbordgroep in de verdere procedure zal innemen?

De heer KUIPER vindt de nota een goede uitwerking van de provinciale uitgangspunten, maar heeft wel moeite met het in meerdere betekenissen gebruiken van het woord "duurzaamheid". Hij geeft de voorkeur aan het begrip "duurzame ontwikkeling" in de betekenis die Brundtland eraan heeft gegeven: het gebruik van grondstoffen enz. mag niet leiden tot het belasten van een volgende generatie. Als economische ontwikkeling in dienst komt te staan van de ecologische ontwikkeling, is het wat

spreker betreft goed geformuleerd maar daarvan is helaas geen sprake op pagina 5. Daar staat immers dat marktwerking bepalend is voor de economische duurzaamheid. Het lijkt hem beter dat het college niet op alle gewenste provinciale ontwikkelingen het duurzaamheidsetiketje plakt. Wel is hij blij met de stelling in het rapport dat de ammoniakemissie niet hoger mag zijn dan de natuur kan verdragen en dat de EU-norm voor het grondwater niet mag worden overschreden. Het is jammer dat het rapport niet op basis van een inhoudelijke visie sturing geeft aan diverse activiteiten. Gesteld wordt dat uitvoering vooral plaatsvindt door subsidiemaatregelen in de prioritaire gebieden. Ook al is er wettelijk gezien niet veel meer mogelijk, toch zal de provincie haar eigen mogelijkheden wat meer moeten aftasten om haar taakstellende rol scherper af te bakenen. Gemeenten kunnen een belangrijke rol spelen met de provincie in een regierol. Ook al zullen stimuleringsmaatregelen en overtuigingskracht misschien vruchten afwerpen, de provincie mag regulerende maatregelen niet uit de weg gaan. Het principe "de vervuiler betaalt" kan in dit verband weer van stal worden gehaald. De provincie kan als toezichthouder ook het Actieprogramma diffuse bronnen wat strakker gaan hanteren. Ook het ammoniakbeheerssysteem geeft mogelijkheden om de ontwikkeling in de gaten te houden en gerichte maatregelen te nemen in de zin van verplaatsing van bedrijven, zonering en aanvullend emissiebeleid.

De heer HOLMAN stelt vast dat er ondertussen al heel wat discussies zijn gevoerd met als kernvragen: Wat moet je? Wat kun je? Wat mag je? Uiteindelijk is er een emissiegericht beleid uit gekomen. Er zit nog een klein stukje depositie in, die in Drenthe leidt tot de definitie van 54 knelpunten, te weten landbouwbedrijven die dichtbij een natuurgebied zijn gesitueerd. Waarschijnlijk zal de landelijke discussie uitmonden in een strook van 250 m langs de EHS, maar ook dan zullen er nog landbouwbedrijven als knelgeval worden gedefinieerd. Hoe gaat het college om met het gegeven dat er straks waarschijnlijk twee soorten knelgevallen zijn? Hoe wordt omgegaan met bedoelde 54 bedrijven? Als die bedrijven beperkingen in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden opgelegd, kunnen de desbetreffende agrariërs verwijzen naar de landelijke regelgeving. Het is van groot belang dat er duidelijkheid komt, ook als het gaat

om de vraag wat precies moet worden verstaan onder de EHS.

De Milieufederatie heeft er terecht op gewezen dat een financiële paragraaf ontbreekt. Als de 54 bedrijven echt ervaren worden als knelpunten, zal er meer geld op tafel moeten komen. Dat zou kunnen in het kader van het Kompas, maar de provincie zou ook bij het Rijk kunnen aankloppen nu de landelijke regelgeving leidt tot bepaalde knelpunten. Het stimuleringsbeleid moet met name zijn gericht op voorlopers die aangeven hoe de emissie substantieel kan worden verlaagd. Spreker kan er niet mee instemmen dat de regionale invulling ten aanzien van stikstof eruit is gehaald maar er ten aanzien van ammoniak nog in zit. Hij vindt dat de tekst op dit punt moet worden aangepast, want gezien de huidige regelgeving is daarvoor geen enkel argument meer te bedenken.

Als er uiteindelijk toch een ammoniakplafond per provincie komt, moet het college erop verdacht zijn dat door inplaatsing in de Veenkoloniën het bereiken van de provinciale doelstellingen er niet gemakkelijker op wordt.

De heer SMIDT beschouwt het plan van aanpak als een aanvulling op het landelijke beleid, dat zwaar inzet op het halen van de normen. Hij is blij dat er geen provinciale doelstellingen meer zijn, want nu zijn er meer mogelijkheden om te schuiven. Het plan van aanpak biedt de mogelijkheid om op regionaal niveau maatwerk te leveren; de gebiedscoördinatoren kunnen in samenspraak met het gebied specifieke knelpunten aanpakken, onderbouwd met subsidies. Verder is het een goede zaak dat de vrijwilligheid centraal staat. Wel maakt spreker zich zorgen over het feit dat een groot deel van de Veenkoloniën toch nog onder de droge zandgronden valt. Dat brengt immers bepaalde beperkingen met zich. Hij kan zich niet voorstellen hoe de gebiedsgerichte aanpak kan leiden tot extra ruimte in de Veenkoloniën.

Mevrouw STOEL vindt het een goede zaak dat er nu eindelijk uitgangspunten zijn geformuleerd, maar meent dat het plan van aanpak bepaald niet het eindstation is. De noodzaak van verandering van beleid is evident, maar is het daadwerkelijk mogelijk om op basis van dit plan van aanpak de nodige veranderingen aan te brengen? Is Drenthe hiermee in staat om de ammoniakemissie terug te dringen in de kwetsbare gebieden conform het POP? Heeft de provincie genoeg instrumenten in handen om echt te sturen als het gaat om het

uitplaatsen van bedrijven? Spreekster vraagt zich af of het niet verstandig is om in voorkomende gevallen de Provinciale milieuverordening te gebruiken.

Hoe worden de uitgangspunten van het plan van aanpak ruimtelijk vertaald? De kernvraag is al met al of de provincie het plan kan uitvoeren, ook gezien het feit dat het landelijk beleid nog niet is uitgekristalliseerd. Spreekster wijst in dit verband op de brief van 7 september 2000 van minister Brinkhorst over de regels rond de reconstructie van de concentratiegebieden. In die brief is sprake van een zonerings van 500 m in kwetsbare gebieden, terwijl in het POP wordt uitgegaan van 250 m. Welke gevolgen heeft dit voor Drenthe? Duidelijk is wel dat er nog weinig duidelijk is. Heeft de gedeputeerde al contact gehad met het ministerie over het voorliggende plan van aanpak? Ten slotte vraagt spreekster of de provincie iets kan hebben aan dit plan van aanpak in de nabije toekomst.

De heer DIJKS merkt allereerst op dat de vrijwilligheid van het plan van aanpak voortvloeit uit vastgesteld beleid. Het college kiest voor een sturend beleid door middel van stimuleringsmaatregelen. Als het begrip "duurzaamheid" wordt gehanteerd, wordt wel degelijk ook bedoeld op de Brundtland-definitie. Het college zet in op een regionale uitwerking voor de prioritaire gebieden, invulling op bedrijfsniveau van ammoniakemissies en stikstofverliezen en een invulling via het gebiedsgericht beleid. In het kader van dit beleid ligt een fors aantal plannen voor waarbij ook de nodige financiële middelen in het geding zijn. Daarmee loopt Drenthe vooruit op het landelijk beleid, maar er wordt geen risico gelopen omdat het provinciale beleid voortdurend aan het landelijke beleid wordt gespiegeld. Onduidelijk is of in de landelijke regelgeving een zone van 500 m dan wel van 250 m zal worden gehanteerd in EHS-gebieden. Ook is niet duidelijk of hierbij alleen de vijf reconstructieprovincies in het geding zijn. Het wachten is nu op de Tweede Kamer.

De heer HOLMAN vraagt welke gevolgen een vermindering tot 250 m zal hebben voor de Drentse situatie. Het lijkt hem dat een zonerings van 500 m te veel bedrijven zal beperken in hun ontwikkelingsmogelijkheden en hij hoopt dat de heer Dijk dat signaal heeft afgegeven richting Den Haag.

De heer DIJKS antwoordt dat de kaart, die in samenwerking met de gemeenten wordt opgesteld, nog niet klaar is. Conform het voorliggende plan van aanpak zijn er 54 beleidsknelpunten maar de desbetreffende bedrijven hebben voorlopig nog wel uitbreidingsmogelijkheden als bepaalde technieken worden toegepast.

De heer HOLMAN meent toch dat op den duur moeilijk kan worden gesproken van econo-mische duurzaamheid in de Drentse landbouwwereld, gezien ook de wenselijk geachte bedrijfsgrootte. Het komt erop neer dat ten koste van Drenthe de problemen in de andere provincies worden aangepakt. Hij vindt het jammer dat nog steeds niet kan worden aangegeven om hoeveel bedrijven het precies gaat. Het lijkt hem dat op redelijk korte termijn een zoneringskaart moet kunnen worden gemaakt.

De heer DIJKS meent niet dat kan worden gesproken van afwenteling van de problemen op Drenthe. Er is in goed overleg in IPO-verband een verdeling afgesproken over de provincies. Voor het overige is het wachten op wat de Tweede Kamer in haar wijsheid zal besluiten. De zoneringskaart zal begin 2001 klaar zijn. In IPO-verband is ook gezegd dat bij knelpunten een fatsoenlijk flankerend beleid hoort. Er zal geld van de rijksoverheid bij moeten, want de provincies zullen dat beleid niet volledig kunnen financieren. Als de klankbordgroep haar oordeel heeft gegeven over het rapport over de perspectieven van de intensieve veehouderij en daarmee over de bouwstenen voor provinciaal beleid heeft geadviseerd, zal zij worden opgeheven. Dat zal hoogst- waarschijnlijk begin 2001 zijn. Het lijkt spreker dat in de huidige situatie niet zonder meer het principe "de vervuiler betaalt" kan worden toegepast. Bedrijven die door overheidsbeleid op enigerlei wijze in de knel komen, hebben recht op flankerend beleid - bijvoorbeeld in de vorm van een verplaatsingsregeling - van diezelfde overheid. Ze hebben er in het algemeen niet om gevraagd in een EHS-gebied te mogen zitten.

De heer KUIPER heeft bedoeld op de situatie waarin het stimuleringsbeleid onvoldoende soelaas biedt. De overheid moet dan iets hebben om op terug te vallen, onder andere het principe dat de vervuiler betaalt.

Mevrouw DURAN vraagt nog naar de effectmeting.

De heer DIJKS antwoordt dat de staten uiteraard de resultaten krijgen van monitoring en evaluatie. Het is een goed gebruik om over het gevoerde beleid verantwoording af te leggen door middel van voortgangsrapportages. Vooral nog mag ervan worden uitgegaan dat het ingezette spoor de beoogde resultaten zal hebben, ook al omdat het een breed draagvlak heeft.

De heer FOLKERTSMA geeft aan dat een deel van de Veenkoloniën onder de droge zandgronden valt, maar wijst erop dat de in het plan van aanpak gesignaleerde ruimte is gerelateerd aan de ammoniakproblematiek. In de komende POP-monitoring ("omgevingsbalans") zal iets staan over de stand van zaken met betrekking tot de beleidsknelpunten. De heer Holman heeft gesuggereerd om de tabel met de globale inschatting van ammoniakemissies uit het plan van aanpak te halen. Dat ligt echter niet voor de hand nu er een differentiatie is aangebracht.

De heer HOLMAN heeft niet bepleit de tabel eruit te halen, maar heeft erop willen wijzen dat voor de bedrijven die buiten de zone langs de EHS liggen landelijke normen gaan gelden waar geen differentiatie in kilogrammen per ha nodig is. Die differentiatie kan er dus uit.

De heer FOLKERTSMA merkt op dat die differentiatie juist de kern van het plan van aanpak is.

De heer DIJKS zegt dat deze technische discussie ook in de klankbordgroep is gevoerd. Het lijkt hem dat die nu niet moet worden overgedaan.

De VOORZITTER concludeert dat het statencommissiestuk afdoende is besproken.

6. Sluiting

De VOORZITTER sluit om 13.51 uur de vergadering.

TOEZEGGINGEN: geen.
RV